

A hazai vállalkozások által érzékelt problémák a koronavírus járvány kapcsán

– nyitott válaszok elemzése –

Budapest, 2020 április

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A tanulmányt írta:

Tóth Katalin, elemző, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina
ügyvezető igazgató, MKIK GVI
e-mail: fruzsina.nabelek@gvi.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Budapest

Cím: MKIK GVI
1054 Budapest, Szabadság tér 7.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu/>

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) hazai vállalkozások körében végzett felmérést a koronavírus világjárvány gazdasági hatásairól. Az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézete alábbi cikkében a 2020. március 19-31. között futó kérdőív vállalkozások fő problémáira vonatkozó kérdésének válaszait elemzi. Az online, önkitöltős kérdőívet 5268 vállalkozás töltötte ki és 4383 hazai vállalkozás válaszolt saját szavaival arra a kérdésre, hogy „Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát?”. Az elemzés ezeknek a vállalkozásoknak a szabad szöveges válaszait ismerteti.

Összegzés

A nyitott válaszok elemzése megerősítette a GVI korábbi elemzésének¹ adatait, miszerint a hazai vállalkozók legnagyobb részének március végén a kereslethiány jelentette a legnagyobb problémát. A második leggyakrabban említett nehézség a bevétel megszűnése. A harmadik leggyakrabban említett probléma az, hogy a cégnél olyan munkát folytatnak, amelyet lehetetlen személyes érintkezés nélkül elvégezni.

Mindegyik vállalkozás típust egyaránt nagyon rosszul érintette a kereslethiány. Az egyéni vállalkozó és mikro-vállalkozók körében második leggyakrabban említett probléma, hogy teljesen megszűnt a bevétel. A kisvállalkozások körében második leggyakrabban említett nehézség az alapanyagok és áruk beszerzése. A közepes és nagyvállalatok közül a legtöbben a kereslethiány után az általános bizonytalansággal és kiszámíthatatlansággal küzdenek. Mind a négy vállalkozás típus 10 legfőbb említett problémája között szerepelt a fix költségek fizetése.

Ágazatok szerint csak két olyan ágazat van, ahol nem a kereslethiányt említik legfőbb problémaként. Az egyik az egészségügyi és szociális állatás területe, ahol a legtöbb említés arra vonatkozik, hogy teljesen megszűnt a bevétel. A másik ilyen ágazat az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás és pénzügyi közvetítés területe, ahol a vállalkozások legnagyobb problémaként a személyes érintkezés ellehetetlenülését említették.

A hazai vállalkozások üzleti helyzete

Az alábbi elemzésben bemutatjuk azt, hogy a cégek működése szempontjából mi okozta március végén a legnagyobb problémát. Azon vállalkozások válaszait elemezzük, akik saját szavaikkal megválaszolták az online kérdőív alábbi kérdését: „Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát?”. Összesen 5268 fő töltötte ki a kérdőívet és közülük 4383, azaz 83 százalékuk válaszolt a nyitott kérdésre. Az elemzés során a szöveges válaszokat válaszkategóriákba soroltuk, a következőkben ezen kategóriák megoszlását ismertetjük az összes megkérdezett cég és az egyes vállalat típusok körében.

Az 5268 fős, kvantitatív adatok elemzéséből látszott, hogy a válaszadó cégek 70 százaléka nagyon kedvezőtlennek látta saját üzleti helyzetét a következő hat hónapra vonatkozóan. A járvány terjedésének hatására 71 százalékuk komoly, a cég működését jelentősen akadályozó

¹ A koronavírus gazdasági hatásainak vállalati kezelése – második hullám:

<https://gvi.hu/kutatas/602/a-koronavirus-gazdasagi-hatasainak-vallalati-kezelese-masodik-hullam>

zavarokat tapasztalt. 92 százalékuknál a kapacitáskihasználtság csökkent a járvány előtti időszakhoz képest, 34 százalékuk pedig teljes leállásról számolt be.

A zárt kérdésekre adott válaszok alapján a válaszadók nagy többsége (75 százaléka) a kereslet csökkenését érezte a fő akadályozó tényezőnek. 38 százalékuk a rendelkezések miatt kényszerült leállásra, 23 százalékukat a rendezvények betiltása és a nyitvatartási időre vonatkozó korlátozások érintették hátrányosan.

1. ábra: A koronavírus járvány milyen okból érinti hátrányosan a cége tevékenységét? (n=4902-4971)

Forrás: GVI 2020

A hazai vállalkozások koronavírus miatti legnagyobb problémái – szabad szöveges válaszok

A nyitott kérdésre adott válaszok elemzése tovább árnyalja a képet. 4383 válaszadó írta le saját szavaival, hogy mi jelenti cége működése szempontjából a legnagyobb problémát. A 4383 válaszadó közül 97 százalék válaszolt úgy arra a kérdésre, hogy a koronavírus terjedése a saját vállalkozásának kilátásait a következő 6 hónapban hogyan befolyásolja, hogy inkább rontja, vagy nagymértékben rontja a vírus a vállalkozása kilátásait. Tehát a nyitott válaszok elemzése azoknak a cégeknek a problémáiról ad képet, akiket a koronavírus hátrányosan érint.

Az összes, nyitott kérdésre választ adó hazai vállalkozás fő problémaként említette a kereslethiányt. A válaszadók 45 százaléka számolt be arról, hogy a már meglévő megrendeléseket az ügyfelek lemondják és nincsenek új megrendelések, illetve a vevők részben vagy teljesen elmaradnak. 21 százalékuk fő problémaként a bevétel teljes megszűnését említette. Ez lehet azért, mert a rendelkezések miatt teljes leállásra kényszerültek, vagy azért

mert önként bezártak a kereslethiány miatt vagy biztonsági okokból. Biztonsági okokból elsősorban azok a vállalkozások zártak be, akik fő problémának a személyes érintkezés elengedhetetlenségét jelezték. Kozmetikusok, fodrászok, tetoválók, masszőrök, kutyakozmetikusok, optikusok, fotósok, tolmácsok, ingatlan közvetítők számoltak be arról, hogy mivel a munkájukhoz mindenképp személyes érintkezésre van szükség inkább felfüggesztették a tevékenységüket. A válaszadók 9 százaléka írta azt, hogy a legnagyobb problémát a fix költségek kifizetése jelenti számukra. Fix költségként az adókat, bérleti díjakat, közüzemi díjakat, béreket és járulékokat említették, amelyeket a csökkent vagy megszűnt bevételek mellett nehezen tudnak kifizetni. A válaszadók 7 százaléka említette, hogy a rendezvények, piacok, esküvők elmaradása okozza számukra a legnagyobb problémát, 6 százalékuk számolt be arról, hogy alapanyag és árubeszerzési gondokkal küzdenek. A nyitott kérdésre válaszoló 5 százaléka említette fő problémaként az általános bizonytalanságot, kiszámíthatatlanságot.

2. ábra: Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát? (n=4382)

A hazai vállalkozások koronavírus miatti legnagyobb problémái – szabad szöveges válaszok a vállalkozás típusa szerint

Ha a nyitott kérdésre adott válaszokat a vállalkozások típusa szerint vizsgáljuk az látható, hogy az egyéni vállalkozók (44%), mikrovállalkozások (45%), kisvállalkozások (48%) és a közepes és nagyvállalatok (44%) körében egyaránt a kereslethiány a leggyakrabban említett probléma.

Az egyéni vállalkozók és a mikrovállalkozások esetén a második legnagyobb említett probléma a bevétel megszűnése (22% és 22%) a harmadik pedig az, hogy a munkájukhoz elengedhetetlen a személyes érintkezés (18% és 10%). A kisvállalkozások körében második legfőbb probléma az alapanyagok és áruk beszerzése (14%), míg a harmadik leggyakrabban említett probléma a bevétel megszűnése (14%). A közepes és nagyvállalatok 13 százaléka említette fő problémaként az általános bizonytalanságot és kiszámíthatatlanságot és szintén 13 százalék gondolta problémának az alkalmazottak megtartását.

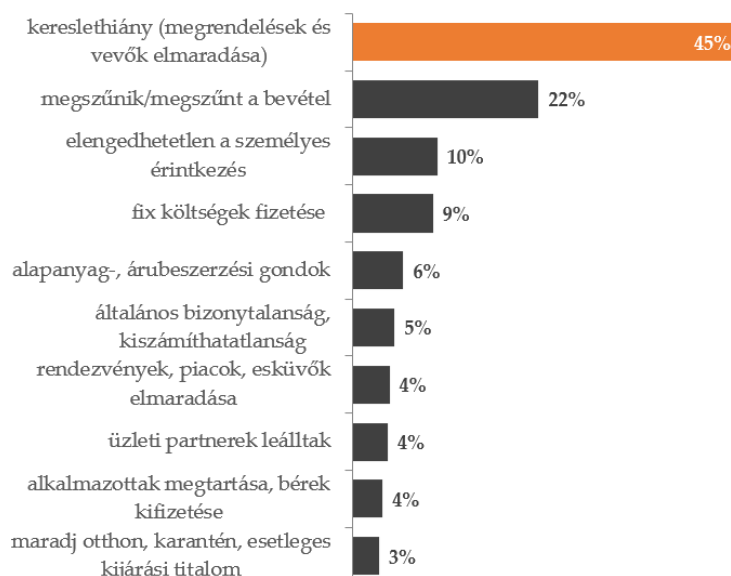
Mind a négy vállalkozás típus 10 legfőbb említett problémája között szerepel a fix költségek fizetése. Az egyéni vállalkozók 10 százalékának ez okozza a legnagyobb problémát, mikrovállalkozások esetén 9, kisvállalkozások körében 7, míg a közepes és nagyvállalatok esetén 7 százalék említette a fix költségek fizetését a legfőbb problémák között.

3. ábra: Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát? (egyéni vállalkozó, n=1894)

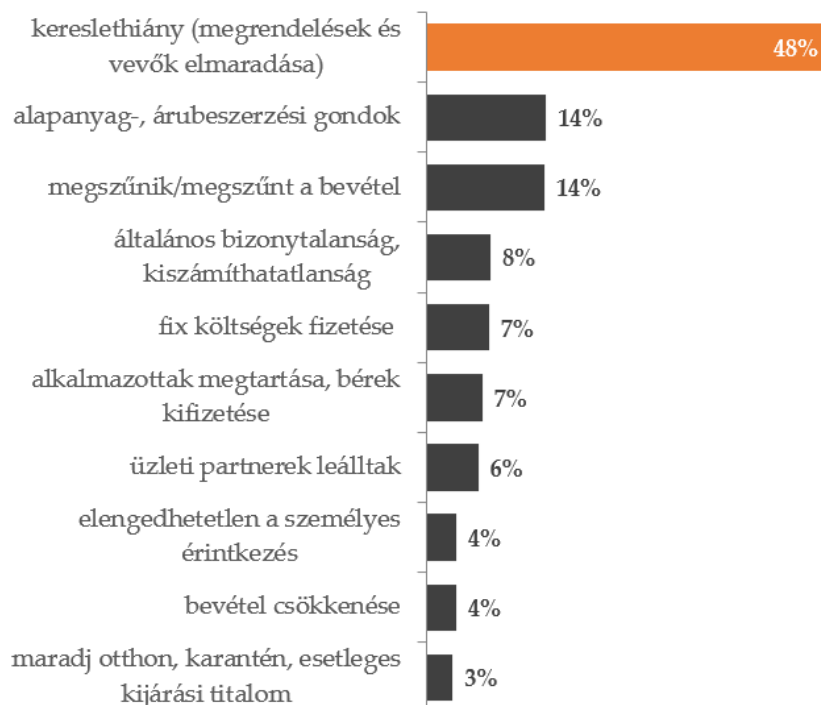
Forrás: GVI 2020

4. ábra: Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát?
(mikrovállalkozás, 10 fő alatt, n=1620)

Forrás: GVI 2020

5. ábra: Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát?
(kisvállalkozás, 10 – 49 fő, n=458)

Forrás: GVI 2020

6. ábra: Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát?
(közepes vállalkozás és nagyvállalat, 50 fő felett, n=145)

Forrás: GVI 2020

A hazai vállalkozások koronavírus miatti legnagyobb problémái – szabad szöveges válaszok ágazatok szerint

A nyitott kérdésre adott válaszok ágazatok szerinti bontásából látható, hogy minden ágazatot érint a kereslethiány. A megrendelések és a vevőkör elmaradásában leginkább érintett területek a kereskedelem és javítás (az ágazatban tevékenykedő vállalkozások 55,1 százaléka említi a kereslethiányt legnagyobb problémaként), a feldolgozóipar és bányászat (49%) és a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (45%). Két olyan ágazat van, ahol nem a kereslethiány a leggyakrabban említett fő probléma. Az egyik az egészségügyi és szociális ellátás területe, ahol a legtöbb említés arra vonatkozik, hogy teljesen megszűnt a bevétel (36%). A másik az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás és pénzügyi közvetítés területe, ahol a vállalkozások legnagyobb problémaként a személyes érintkezés ellehetetlenülését említették (32%).

A legtöbb ágazatban a kereslethiány után a bevételek megszűnését említik, mint legnagyobb probléma. Az építőiparban és a feldolgozóiparban másodikként említett probléma a kereslethiány után az alapanyagok és áruk beszerzése (17% és 17%). A szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazatban tevékenykedő vállalkozások 14 százaléka küzd azzal, hogy üzleti partnereik leálltak. A mezőgazdaság és a villamosenergia-, gáz-, gőz- vízellátás összevont ágazati kategóriába tartozó vállalkozások második leggyakrabban említett problémája az általános bizonytalanság és kiszámíthatatlanság.

7. ábra: Jelenleg mi okozza az Ön cége működés szempontjából a legnagyobb problémát? (ágotatok szerinti bontás)

